

Pracovní skripta

ŘÍZENÍ PŘESHraniČNÍCH PROJEKTŮ

vzdělávací kurz zaměřený na přeshraniční spolupráci

OBSAH:

Úvod.....	2
I. Základní informace.....	3
II. Cíl 3 (Interreg).....	5
III. Evropské vzdělávací programy	9
IV. Ostatní dotační programy umožňující přeshraniční spolupráci.....	13
V. Projektové řízení	16
VI. Příklady dobré praxe.....	20
Odkazy.....	21
Informační zdroje.....	22

ÚVOD

Následující skripta byla vytvořena pro projekt APVS – Akademie přeshraničního vzdělávání zaměstnanců samosprávy, který získal dotaci z Operačního programu přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika.

Skripta jsou vyhotovena pro řádný průběh realizovaných seminářů. Zároveň poslouží cílové skupině k praktické uchopitelnosti dané problematiky a tímto způsobem i lepšímu pochopení tematiky seminářů.

I. ZÁKLADNÍ INFORMACE

Zdroje získání finančních prostředků z EU – období 2007-2013

Cíle regionální politiky EU:

V období 2007—2013 sleduje regionální politika **tři cíle**, k jejichž dosažení má v evropském střednědobém rozpočtovém rámci (tzv. finanční perspektiva) prostřednictvím strukturálních fondů Fondu soudržnosti vyčleněno **347 miliard eur**:

Cíl 1 Konvergence: podpora hospodářského a sociálního rozvoje **regionů** na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele nižším než 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Dále jsou k čerpání z tohoto cíle způsobilé **státy**, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Tento cíl je financovaný z ERDF, ESF a FS a **v České republice** pod něj spadají **všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl. m. Prahy**.

Cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: podpora regionů na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence. Tento cíl je financovaný z ERDF a ESF a **v České republice** pod něj spadá **Hl. m. Praha**.

Cíl 3 Evropská územní spolupráce: podpora přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Dále je podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl je financovaný z ERDF a **v České republice** pod něj spadají **všechny regiony**. Pro Moravskoslezský kraj jakožto kraj ležící na trojmezí polských, slovenských a českých hranic jde o významný cíl zaměřený na podporu evropské územní spolupráce, která bude realizována ve formě přeshraničních a mezinárodních programů. Tato iniciativa je zaměřena na specifické problémy území, která jsou rozdělena národními hranicemi, týká se spolupráce v rámci prostoru EU (nahrazuje Interreg).

Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007—2013:

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
Konvergence	283 mld. € (cca 7 082,80 mld. Kč)	81,54%	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. € (cca 1 385,40 mld. Kč)	15,95%	419,09 mil. € (cca 11,73 mld. Kč)	1,56%
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. € (cca 218,55 mld. Kč)	2,52%	389,05 mil. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46%
Celkem	347 mld. €	100,00 %	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100,00 %

Přepočteno dle směnného kurzu 1 EUR = 28,20 CZK.

Cíle ve struktuře strukturální politiky EU

Cíl 1 - Konvergence

Pro české subjekty a subjekty z našeho kraje obzvlášť bude určen Cíl 1 - konvergence – a na podporu nejméně rozvinutých členských států (s HDP/obyvatele menším než 90 % průměru EU 25), regionů (s HDP/obyvatele menším než 75 % průměru HDP v rozšířené EU a oblastí dlouhodobě znevýhodněných (periferní oblasti, odlehlé ostrovy, rurální oblasti apod.); cílem aktivit bude zvýšení prorůstových podmínek a faktorů vedoucích k reálné konvergenci. Strategie by měly být plánovány z hlediska rozvoje dlouhodobé konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Předpokládá se alokace cca 78,5 % prostředků vyčleněných na politiku soudržnosti, realizace prostřednictvím ERDF, ESF, Fondu soudržnosti. Jedná se o období stávajícího cíle 1.

Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost

Zaměřuje se na regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. V této kategorii budou podporovány regiony, které nesplní kritéria zařazení pod cíl konvergence (očištěno o statistický efekt); alokace 17,3 % prostředků vyčleněných na politiku soudržnosti, realizováno prostřednictvím ERDF, ESF. V ČR se tato pomoc zaměří na území Prahy.

Cíl 3 – Evropská územní spolupráce

Pro Moravskoslezský kraj jakožto kraj ležící na trojmezí polských, slovenských a českých hranic bude významný cíl zaměřený na podporu evropské územní spolupráce, která bude realizována ve formě přeshraničních a mezinárodních programů. Tato iniciativa bude zaměřena na specifické problémy území, která jsou rozdělena národními hranicemi, týká se spolupráce v rámci prostoru EU (nahrazuje Interreg).

Nový sousedský nástroj by měl rovněž napomoci efektivnějšímu provádění akcí Společenství na vnějších hranicích EU 25, což se našeho kraje a ČR obecně netýká.

Celkově by dle rozhodnutí Evropské rady přijatého 15.12. 2005 mělo do ČR přitéct v období 07 – 13 (Zdroj: expertní odhad MF ČR, leden 2006; běžné ceny) ze Strukturálních fondů cca 516,4 miliard Kč a z Fondu soudržnosti cca 258,2 miliard Kč.

II. CÍL 3 (INTERREG)

Evropská územní spolupráce je třetím cílem politiky soudržnosti Evropské unie v letech 2007–2013. Jejím smyslem je **posilování přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce** prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ.

Programy Cíle 3 přímo **navazují na Iniciativy Společenství INTERREG**, které byly realizované v České republice v programovacím období 2004–2006.

V období 2007–2013 jsou opět podporovány projekty přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce.

OP Přeshraniční spolupráce

Cílem programů přeshraniční spolupráce je **hospodářská a sociální integrace příhraničních území** prostřednictvím odstraňování stávajících bariér a posilování jejich rozvojového potenciálu.

Možnosti financování projektů:

- **Podílové financování** – způsobilé výdaje jsou vždy zčásti spolufinancovány z ERDF a zčásti ze zdrojů příjemce dotace.
- **Příspěvek z ERDF** – max. 85 % z celkových způsobilých výdajů.
- **Dotace ze státního rozpočtu ČR** – max. 5 % z celkových způsobilých výdajů příjemce dotace na české straně.
- **Vlastní příspěvek příjemce dotace** – min. 10 % s možností věcného plnění.

OP Meziregionální spolupráce (INTERREG IVC)

Tento program mohou využívat nejen všechny členské státy EU (27 států včetně ostrovních a nejdlejších oblastí), ale je určen také pro partnery z Norska a Švýcarska, kteří budou spolufinancováni svými národními fondy.

Partneři z ostatních zemí se mohou OPMS účastnit na vlastní náklady.

Projekty musí zapojit partnery, kteří zastupují **nejméně tři státy**, z nichž minimálně dva partneři jsou z členských zemí EU financovaných z programu OPMS (INTERREG IVC).

OP Nadnárodní spolupráce Střední Evropa

- navazuje na program INTERREG IIIB

Tento program je zaměřen především na spolupráci veřejných orgánů a institucí s charakterem veřejných orgánů na regionální a místní úrovni. Cílem OPNS Střední Evropa je výměna a přenos zkušeností zejména v oblastech inovací, dopravní dostupnosti, životního prostředí a zvyšování atraktivity měst a regionů.

Program má **5 hlavních priorit**, které jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. **oblastí intervence**, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny:

1. usnadňování/umožňování inovace ve Střední Evropě
2. zlepšování dostupnosti Střední Evropy a v rámci ní
3. odpovědné užívání životního prostředí
4. zvyšování konkurenceschopnosti a atraktivity měst a regionů
5. technická pomoc

OP Přeshraniční spolupráce

V rámci Evropské územní spolupráce (Cíle 3) **budou v České republice v programovacím období 2007–2013 realizovány** z Evropského fondu pro regionální rozvoj tyto programy:

- **OP Přeshraniční spolupráce**
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko

Specifickými cíli všech OP Přeshraniční spolupráce jsou:

1. rozvoj místního podnikatelského prostředí a rozvoj cestovního ruchu v příhraničí;
2. posilování dostupnosti dopravy a informačních a komunikačních sítí;
3. ochrana životního prostředí, podpora obnovitelných zdrojů energie, předcházení vzniku ekologických a technologických rizik;
4. rozvoje měst a venkova;
5. rozvoj spolupráce, podpora vzdělání, výzkumu a vývoje, kultury, podpora integrace trhu práce a sociálního zařazení a podpora malých místních iniciativ, socioekonomických aktivit s cílem podpořit projekty typu „people to people“.

Pro region Moravskoslezského kraje je pochopitelně klíčová česko-polská a česko-slovenská spolupráce.

Struktura Operačního program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 – 2013 na česko-polské hranici

Prioritní osa 1 Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik	Prioritní osa 2 Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a cestovního ruchu	Prioritní osa 3 Podpora spolupráce místních společenství	Prioritní osa 4 Technická pomoc
Oblast podpory 1.1: Posilování dostupnosti	Oblast podpory 2.1: Rozvoj podnikatelského prostředí	Oblast podpory 3.1: Územní spolupráce veřejných institucí	
Oblast podpory 1.2: Ochrana životního prostředí	Oblast podpory 2.2: Podpora rozvoje cestovního ruchu	Oblast podpory 3.2: Podpora společenských, kulturních a volnočasových aktivit	
Oblast podpory 1.3: Prevence rizik	Oblast podpory 2.3: Podpora spolupráce v oblasti vzdělávání	Oblast podpory 3.3: Fond mikroprojektů	

Česko-polská spolupráce

Prioritní osa I. Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik

Oblasti podpory: 1.1 Posilování dostupnosti

1.2 Ochrana životního prostředí

1.3 Prevence rizik

Prioritní osa II. Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a cestovního ruchu

Oblasti podpory: 2.1 Rozvoj podnikatelského prostředí

2.2 Podpora rozvoje cestovního ruchu

2.3 Podpora spolupráce v oblasti vzdělávání

Prioritní osa III. Podpora spolupráce místních společenství

Oblasti podpory: 3.1 Územní spolupráce veřejných institucí

3.2 Podpora společenských, kulturních a volnočasových aktivit

3.3 Fond mikroprojektů

Prioritní osa IV. Technická pomoc

Technická pomoc je určena pouze subjektům v rámci implementace Programu, tzn. slouží pro zajištění běhu Programu.

Česko-slovenská spolupráce

Operační program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013

Prioritná os I: Podpora sociokultúrneho a hospodárskeho rozvoja cezhraničného regiónu a spolupráce	Prioritná os II: Rozvoj dostupnosti cezhraničného územia a životného prostredia	Prioritná os III: Technická pomoc
Oblasť podpory I.1. Kultúrny rozvoj a zachovanie tradícií	Oblasť podpory II.1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry a dostupnosti pohraničia	Oblasť podpory III.1. Podpora riadenia, implementácia, kontrola programu, monitorovanie a propagácia programu
Oblasť podpory I.2. Spolupráca a sieťovanie	Oblasť podpory II.2. Zachovanie životného prostredia a rozvoj krajiny	
Oblasť podpory I.3. Vzdelávanie, trh práce a zamestnanosť	Oblasť podpory II.3. Zlepšenie informačnej a komunikačnej dostupnosti prihraničia	
Oblasť podpory I.4. Rozvoj podnikateľského a inovačného prostredia		
Oblasť podpory I.5. Rozvoj cezhraničného turizmu		
Oblasť podpory I.6. Fond mikroprojektov		

Prioritná os I: Podpora sociokultúrneho a hospodárskeho rozvoja cezhraničného regiónu a spolupráce

1. Oblasť podpory I.1. Kultúrny rozvoj a zachovanie tradícií

2. Oblasť podpory I.2. Spolupráca a sieťovanie

3. Oblast' podpory I.3. Vzdelávanie, trh práce a zamestnanosť
4. Oblast' podpory I.4. Rozvoj podnikateľského a inovačného prostredia
5. Oblast' podpory I.5. Rozvoj cezhraničného turizmu
6. Oblast' podpory I.6. Fond mikroprojektov

Prioritná os II: Rozvoj dostupnosti cezhraničného územia a životného prostredia

1. Oblast' podpory II.1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry a dostupnosti pohraničia
2. Oblast' podpory II.2. Zachovanie životného prostredia a rozvoj krajiny
3. Oblast' podpory II.3. Zlepšenie informačnej a komunikačnej dostupnosti prihraničia

Prioritná os III: Technická pomoc

Oblast' podpory III.1. Podpora riadenia, implementácia, kontrola programu, monitorovanie a propagácia programu

Fond mikroprojektů

V rámci OPPS ČR – PR 2007-2013 je realizován i tzv. Fond mikroprojektů, který je kompaktní součástí OPPS ČR-PR 2007-2013 a který navazuje na úspěšný program přeshraniční spolupráce CBC Phare - Společný fond malých projektů. Fond mikroprojektů je flexibilní instrument, jehož cílem je podporovat přímou přeshraniční spolupráci v regionech. Orientuje se především na měkké projekty (neinvestičního charakteru) - přeshraniční setkávání, sportovní turnaje, výměny mládeže atd.

V rámci Fondu mikroprojektů má žadatel možnost získat podporu na malé neinvestiční případně i drobné investiční projekty. Pro projekty na česko-polské hranici je maximální výše grantu, který může žadatel z Fondu mikroprojektů nárokovat, 30 000 EURO, na česko-slovenské hranici je tato částka nižší – 20 000 EURO.

Za administraci Fondu mikroprojektů na česko-polské hranici jsou v Moravskoslezském kraji zodpovědné tyto subjekty:

- Euroregion Praděd – okresy Jeseník, Bruntál, Olomouc, Přerov, Prostějov (www.europraded.cz)
- Euroregion Silesia – okresy Opava, Nový Jičín, Ostrava (www.euroregion-silesia.cz)
- Euroregion Těšínské Slezsko – okresy Karviná, část okresu Frýdek – Místek (<http://euroregion.infoereg.cz>)
- Euroregion Beskydy - část okresu Frýdek-Místek (www.euroregion-beskydy.cz)

Za administraci Fondu mikroprojektů na celé česko-slovenské hranici je zodpovědná Regionální rozvojová agentura východní Moravy se sídlem ve Zlíně (www.rravm.cz).

Informace pro žadatele jsou obsaženy v samostatné příručce, která jsou vypracovány výše uvedenými subjekty.

Vhodnými žadatelé jsou města a obce (svazky obcí), kraje, organizace zřízené nebo založené kraji či obcemi – **včetně základních a středních škol**, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob, hospodářské a agrární komory, organizace zřízené nebo založené státem.

III. EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

Lifelong Learning Programme (LLP) = Program celoživotního učení

www.naep.cz (<http://www.saaic.sk/llp>)

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (NAEP) jako součást Domu zahraničních služeb MŠMT **koordinuje vzdělávací programy mezinárodní spolupráce**. NAEP vznikla díky nové generaci programu LLP 2007-2013 (Program celoživotního učení), kam se transformovaly aktivity Národních agentur Socrates a Leonardo da Vinci.

Cílem NAEP je vytvářet informační systém o vzdělávacích programech EU a o jiných mezinárodních aktivitách, poskytuje informační a konzultační služby týkající se svěřených programů, **organizuje** národní a mezinárodní **semináře a konference**, propaguje české školství v zahraničí a **vydává informační materiály**.

Program celoživotního učení obsahuje:

4 odvětvové programy			
COMENIUS zaměřený na předškolní a školní vzdělávání až do úrovně ukončení středního vzdělání	ERASMUS zaměřený na vysokoškolské vzdělávání a odborné vzdělávání na vysokoškolské úrovni	LEONARDO DA VINCI zaměřený na odborné vzdělávání a odbornou přípravu	GRUNDTVIG zaměřený na vzdělávání dospělých a celoživotní učení
Průřezový program se skládá ze čtyř hlavních činností: <ul style="list-style-type: none"> - spolupráce a inovace politik, - podpora studia jazyků, - informační a komunikační technologie, - šíření a využívání výsledků v oblasti celoživotního učení			
program Jean Monnet zahrnuje akce Jean Monnet a provozní granty pro evropské instituce			

Rozpočet programu činí 6,97 miliard EUR na 7 let trvání programu

Země zapojené do programu LLP

- 27 členských států Evropské unie: Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Velká Británie
- země EFTA: Norsko, Island, Lichtenštejnsko
- kandidátské země: Turecko

COMENIUS:

Program Comenius je zaměřen na školní vzdělávání. Zapojit se mohou mateřské školy, základní školy a střední školy. Cílovou skupinou jsou žáci, studenti, učitelé a pedagogičtí pracovníci působící v těchto typech škol.

ERASMUS:

Program Erasmus, vlajková loď EU v oblasti programů vzdělávání a odborné přípravy, je zaměřen na **mobilitu a spolupráci ve vysokoškolském vzdělávání v Evropě**.

Aktivity programu Erasmus jsou určeny pro:

- vysokoškolské studenty, kteří si přejí studovat a pracovat v zahraničí;
- vysokoškolské pedagogy a školitele z podniků, kteří chtějí vyučovat v zahraničí;
- vysokoškolské pracovníky, kteří mají zájem o vzdělávání v zahraničí.

Erasmus navíc podporuje spolupráci vysokoškolských institucí formou intenzivních programů, multilaterálních sítí a multilaterálních projektů.

LEONARDO DA VINCI:

Program Leonardo da Vinci je v rámci programu celoživotního učení zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby všech osob účastnících se odborného vzdělávání a odborné přípravy na jiné než vysokoškolské úrovni a na instituce a organizace nabízející nebo podporující toto vzdělávání a přípravu.

- Mezinárodní stáže v podnicích nebo vzdělávacích institucích pro osoby v počátečním odborném vzdělávání (IVT)
- Mezinárodní stáže v podnicích nebo vzdělávacích institucích pro osoby na trhu práce (PLM)
- Stáže a výměny zaměřené na další profesní rozvoj pracovníků v odborném vzdělávání a přípravě (VETPRO)

GRUNDTVIG:

Program Grundtvig je v rámci Programu celoživotního učení zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby osob **ve všech formách vzdělávání dospělých** a na instituce a organizace nabízející nebo podporující toto vzdělávání.

Erasmus Mundus II (2009-2013)

Účelem programu je podpořit evropské vysokoškolské vzdělávání, přispět k rozšíření a ke zlepšení profesních vyhlídek studentů a podpořit mezikulturní porozumění prostřednictvím spolupráce se třetími zeměmi v souladu s cíli vnější politiky EU, a přispět tak k udržitelnému rozvoji vysokoškolského vzdělávání těchto zemí.

Tempus

Tempus IV (2007-2013) je program EU, který **podporuje modernizaci vysokého školství v partnerských zemích** (z regionů východní Evropy, centrální Asie, západního Balkánu a Středozemního moře) **prostřednictvím spolupráce a partnerství vysokých škol.**

eTwinning

Aktivita **eTwinning** je zaměřena na podporu spolupráce žáků i učitelů mateřských, základních a středních škol v rámci Evropské unie.

eTwinning lze charakterizovat jako projekt, ve kterém dvě a více škol z různých zemí realizují prostřednictvím informačních a komunikačních technologií vzdělávací aktivitu na dálku.

Mládež - viz <http://www.mladezvakci.cz/> (<http://www.mladezvakcii.sk>)

Tento program je určen především mladým lidem ve věku 15-25 let (ale i pro instituce pracující s mládeží), dělí se do pěti hlavních částí-akcí:

Akce č.1 – Mládež pro Evropu – mezinárodní výměny mládeže

Výměnné pobyty nabízejí skupinám mladých lidí z různých zemí příležitost setkat se a pracovat na společném projektu. Počet účastníků je minimálně 16 a maximálně 60. Délka výměny se pohybuje mezi 6-21 dny. V jejich průběhu se skupiny věnují společným tématům (např. umění, boj proti rasismu, životní prostředí, záchrana kulturní historické památky, sport, média a komunikace, zdraví atd.).

Akce č.2 – Evropská dobrovolná služba (EDS)

Tohoto projektu lze využít pro práci v zahraničí v rámci dobrovolnictví v zemích Evropské unie a ESVO (Norsko, Island, Lichtenštejnsko), v Rumunsku, v Bulharsku, v Turecku, na Ukrajině, v Rusku, v zemích bývalé Jugoslávie, Kavkazských zemích nebo zemích Latinské Ameriky. Evropská dobrovolná služba (EDS) většinou trvá 6-12 měsíců, pro sociálně a zdravotně znevýhodněné může být i kratší – 3 týdny až 6 měsíců.

Akce č.3 – Iniciativy mládeže

- mladí lidé sami uskutečňují vlastní projekty

Iniciativy mládeže se dělí na dva typy:

Skupinové iniciativy – minimálně čtyřčlenná skupina si může zažádat o grant na místní úrovni, kde nejčastějšími podporovanými tématy jsou např. ožívání a uchování místních tradic nebo památek, ochrana životního prostředí, účast mladých lidí na práci místních sdělovacích prostředků, kulturní aktivity a integrace handicapované nebo ohrožené mládeže.

Druhý typ iniciativ je určen absolventům EDS, kteří mají příležitost prakticky využít své zkušenosti a dovednosti získané během své dobrovolné služby.

Akce č.4 – Společné aktivity

Tato akce spojuje programy SOCRATES, Leonardo da Vinci a MLÁDEŽ, případně další programy.

Akce č. 5 – Podpůrná opatření

Díky této akci mají organizace i jednotlivci, kteří pracují s mládeží, možnost zlepšit svoje znalosti a vyměňovat si zkušenosti na různých kurzech, seminářích, školeních nebo pracovních návštěvách. Podporován je také vznik tematických sítí a národních partnerství.

IV. OSTATNÍ DOTAČNÍ PROGRAMY UMOŽŇUJÍCÍ PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCI

Mezinárodní Visegrádský fond (IVF) – viz www.visegradfund.org

Cílem IVF je rozvíjet regionální spolupráci zemí Visegrádské skupiny (ČR, Polsko, Slovensko, Maďarsko – dál jen V4) formou podporování kulturních, vědeckých a vzdělávacích projektů, výměnných pobytů mladých lidí a přeshraniční spolupráce. IVF rozlišuje projekty v rámci tří „druhů“ grantů:

A) Standardní granty

B) Malé granty

Pro A a B v rámci schváleného rozpočtu jsou finanční zdroje Fondu pro standardní a malé granty používány na podporu činností v oblastech:

1. kulturní spolupráce,
2. vědecké výměny a výzkumu,
3. školství,
4. výměny mladých lidí,
5. přeshraniční spolupráce,
6. podpory turismu.

Finanční příspěvek Fondu může dosahovat maximálně 50% celkových nákladů na projekt. Celkové náklady zahrnují také vlastní příspěvky žadatele v naturáliích, případně příspěvky v naturáliích přijaté od jiného spolufinancujícího subjektu. Rozpočet se vypočítává na 12 měsíců, a to i v případě že realizace projektu bude trvat déle.

Při svém financování upřednostňuje Fond takové projekty, kterých se účastní subjekty (spolupřadatelé) ze všech zemí V4. Fond nepodpoří projekty, kterých se účastní méně než tři země V4, s výjimkou projektů v oblasti přeshraniční spolupráce. Fond může rovněž financovat projekty zahrnujících spolupráci s dodatečnými subjekty mimo země V4 pod podmínkou, že takové projekty jsou v souladu s cíli Fondu. Uchazeči ze zemí mimo V4 mohou žádat o grant za stejných podmínek, pokud se projekt tématicky týká visegrádské spolupráce.

C) Strategické granty

V rámci programu Strategických grantů mohou žádat o podporu pouze projekty na kterých se podílí partneři (spolupřadatelé) ze všech čtyř Visegrádských zemí a jejichž realizace proběhne ve všech zemích V4. Žadatelé ze zemí mimo V4 mohou žádat o grant za stejných podmínek, pokud se projekt tématicky týká visegrádské spolupráce.

V roce 2006 byly podpořeny v rámci Strategických grantů tyto priority:

1. Projekty v oblasti výzkumu a rozvoje, které přispívají k modernizaci Střední Evropy se zvláštním důrazem na zvyšování konkurenceschopnosti regionu.
2. Projekty a iniciativy vyjadřující vůli V4 podílet se na utváření společné evropské zahraniční a sousedské politiky ve vztahu k Moldávii, Bělorusku, Ukrajině, dalších států SNS a Západního Balkánu.

Finanční příspěvek Fondu může dosahovat maximálně 50% celkových nákladů na projekt. Celkové náklady zahrnují také vlastní příspěvky žadatele v naturáliích, případně příspěvky v naturáliích přijaté

od jiného spolufinancujícího subjektu. Rozpočet se vypočítává na 12-36 měsíců, a to i v případě že realizace projektu bude trvat déle.

Norské fondy – viz www.eeagrants.cz

ČR, stejně jako ostatní nové členské státy EU a Španělsko, Portugalsko a Řecko mají možnost využívat i tzv. Finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru a Norského království – zjednodušeně se mechanismu říká Norské fondy.

Pro období 2004 až 2009 dostane ČR z těchto fondů přes 110 milionů EURO, přičemž 2.5 milionu EURO bude určeno pro Fond spolupráce škol, formou tzv. blokového grantu.

Typy projektů:

- *Individuální projekt* - Individuální projekt je ekonomicky nedělitelnou řadou prací, plnicích přesnou technickou funkci a s jasně identifikovatelnými cíli. Individuální projekt může zahrnovat jeden nebo více sub- projektů. Individuální projekt obecně řeší jedinou problematiku v rámci některé z prioritních oblastí Finančního mechanismu EHP a/nebo Norského finančního mechanismu. Obvyklá min. částka podpory 250.000 EUR.

- *Blokový grant* - fond pro menší projekty – pomoc jednotlivcům, organizacím nebo institucím (tedy zejména školám). Zprostředkovatel BG vybírá subprojekty a rozhoduje o jejich financování. BG mohou být navrženy na úrovni kraje, oblasti nebo na místní úrovni, nebo cíleně na specifické strategické okruhy Zprostředkovatel blokového grantu poskytne zdroje na spolufinancování malých grantů, ze kterých mají užitek koneční příjemci - nebo/a koneční příjemci mající užitek z pomoci poskytují své vlastní spolufinancování zprostředkovateli blokového grantu.

1. Fond technické pomoci, *zprostředkovatel MF CZP*
2. Fond na přípravu projektů, *zprostředkovatel MF CZP*
3. Fond pro neziskové organizace, *zprostředkovatel NROS*
4. **Fond pro podporu spolupráce škol, *zprostředkovatel NA Sokrates***

Aktivity fondu pro spolupráci škol

Aktivita 1 – Individuální mobilita studentů/učitelů/administrativních pracovníků

Aktivita 2 – Spolupráce v oblasti vzdělávání

Aktivita 3 – Rozvoj institucí

Projekt ACES

Z iniciativy Rakouské nadace „Die Erste Osterreichische Sparkasse foundation“ je vyhlášen pilotní ročník projektu ACES – „Academy of Central European Schools“. Koordinací projektu bylo pověřeno Interkulturní centrum ve Vídni.

Cílem ACES projektu je vytvořit fungující síť spolupracujících škol, která se může dále rozšířit i do dalších zemí. Z projektů, které předloží školy z České republiky, Rakouska, Maďarska, Slovenska, Chorvatska, Slovinska, Rumunska, Srbska a Černé Hory, bude vybráno celkem 24 nejlepších, které nadace bude financovat.

Cílovou populací jsou studenti ve věku 12 až 18 let, do realizace se mohou zapojit studenti, učitelé a odborníci ze zúčastněných zemí. Komunikace v rámci projektu bude probíhat v angličtině. Nadace poskytne granty na programy přeshraniční spolupráce podporující „evropské hodnoty“.

Zájemci o účast v partnerském projektu nalezou veškeré informace na adrese <http://www.iz.or.at/start.asp?b=380&sub=1342>, kde jsou umístěny dokumenty obsahující stručnou informaci o ACES iniciativě, pravidla a kritéria pro podání návrhu na partnerský projekt, formulář žádosti a harmonogram celého projektu ACES. Prostřednictvím on-line "Partner-finder" na této webové stránce je rovněž možné najít zahraniční partnerskou školu.

V. PROJEKTOVÉ ŘÍZENÍ

Projektový cyklus představuje sled jednotlivých fází od zahájení po ukončení projektu, neboli postihuje všechny fáze projektu od zrodu projektového záměru v rámci schválené strategie až po hodnocení dopadů projektu a zapracování zkušeností z jeho realizace do dalšího plánování.

Pro popis fází životního cyklu bylo přijato rozdělení na fáze **identifikace problému, vývoj projektu, realizace (implementace), monitoring, zhodnocení**. Rovněž se však užívá i dělení na fáze: inicializace projektu (zahájení), plánování, realizace projektu, kontrola a uzavření projektu.

Identifikace problému

Projekt začíná buď popisem aktuálního problému nebo ve chvíli, kdy již máte nápad, jak problém řešit a potřebujete ho zhmotnit do podoby projektu.

Kroky vedoucí k identifikaci problému a zpracování projektové ideje (nápadu).

A. Popis pozadí problému a hlavních cílů projektu

Každý projekt musí být v souladu s cíli organizace, obce apod. Musí být přínosem pro organizaci. Stanovení projektových cílů můžeme učinit pomocí metody SMART (specific - konkrétní, measurable - měřitelné, assignable - přiřaditelné, realistic - reálné and time-related – ukotvené v čase).

Odpovězte si na následující otázky:

- Proč má být projekt spolufinancován ze zdrojů EU ? Nesmíme zapomenout, že ze SF by měly být financovány projekty, které nemohou být financovány standardní cestou.
- Jaká je situace v dané oblasti a jakých hlavních cílů je třeba dosáhnout ?
- Existují regionální /místní/ rozvojové plány, které zahrnují tento problém?
- Jak bude vypadat projekt (nápad), kterým je možné problém řešit ?

B. Ověření, zda je problém vnímán nositeli zájmů

Odpovězte si na následující otázky:

- Kdo jsou koncoví uživatelé/pro koho bude řešení problému přínosem a jaký názor má na projekt tato skupina?
- Kdo jsou další nositelé zájmu (samosprávy, státní orgány, asociace, podniky apod.) a jaké jsou jejich názory na záměr projektu?
- Jaký je názor implementační agentury příslušného evropského fondu na možnost financování tohoto projektu?

C. Identifikace klíčových politických /strategických dokumentů

Odpovězte si na následující otázky:

- Odpovídá projekt prioritám v programu a lokálním rozvojovým plánům?
- Existují v těchto dokumentech odkazy na regionální zdroje spolufinancování ?
- Existují zákonná omezení realizace projektu (právní rámce) ?

D. Definice projektu, tj. účel, výstupy, vstupy a předpoklady

Standardním nástrojem SF je metoda zvaná logický rámec (LogFrame). Důležitým pojmem logického rámce jsou indikátory (měřitelné výstupy projektu). Schopnost sestavit logický rámec a objektivně nastavit indikátory patří ke klíčovým činnostem fáze.

E. Předběžný odhad nákladů a zdrojů financování

Zjistěte či odhadněte následující:

- **Náklady (personál, zařízení), tabulka v příloze, vše stanovené na jednotky (měsíce, dny apod.)**
- Příjmy (pokud je to relevantní)
- Příspěvky koncových uživatelů (peníze, práce, logistická podpora aj.)
- Externí zdroje (granty, úvěry, partnerské co-financování)

F. Kompletace předběžného popisu projektu

Po realizaci kroku F získáváte podrobnější popis projektu, než jste měli v kroku A. Získaný materiál Vám bude sloužit k neformální diskusi s Implementační agenturou nebo s poradenskou firmou a využijete ho při dalším postupu přípravy projektu. Cílem této etapy je upravit a popsat projekt tak, aby Váš nápad byl „prodatelný“ zainteresovaným subjektům.

G. Kontaktování potencionálních donátorů.

V první řadě je vhodné kontaktovat Implementační agenturu. Projekt je však nutné diskutovat i s dalšími finančními partnery, jako jsou banky apod.

Vývoj projektu

A) Finální ověření návrhu projektu s nositeli zájmů a realizátory projektu

Konstatujeme, že:

- Šance získat zdroje je vysoká
- Partnerské organizace vnímají projekt pozitivně
- Popis projektu odpovídá legislativě a strategickým záměrům (postupům)

Ověřujeme si, že čas a peníze investované do přípravy projektu se vyplatí.

B) Kompletní projektový návrh

Většinou půjde o vyplnění standardního formuláře, který je obvykle distribuován prostřednictvím implementačních agentur. Formuláře bývají většinou umístěny přímo na webových stránkách agentur spolu s pokyny. Zásadní součástí je vytvoření seznamu aktivit pro dosažení cílů a seřazení těchto aktivit a vytvoření jejich posloupnosti nejefektivnějším způsobem.

C) Konečná úprava rozpočtu

- Typy nákladů (personál, kancelář, investice do zařízení aj.)
- Časové rozlišení, kdy budou zdroje čerpány (měsíčně, kvartálně)
- Zdroje spolufinancování

V příručce vydané ke každému z fondů bude rovněž uvedeno, které náklady jsou oprávněné a které nikoliv (tzn. na které náklady je možné hradit z daného fondu). Důležité je rovněž neopomenout rozlišení na přímé náklady projektu a nepřímé, většinou dané procentem (5 – 7 %), z kterých organizace může financovat i aktivity, které souvisí s projektem, ale nepatří mezi přímé oprávněné náklady (např. reprezentace).

D) Finalizace časového plánu a přehledu aktivit.

- Souhrn prováděných aktivit (školení, analýzy, investice aj.)
- Kdy budou prováděny
- Potřebné zdroje (lidi, peníze, stroje aj.)

Časový plán slouží jako podklad pro monitoring (sledování průběhu projektu), tj. nástroj pro diskusi mezi projektovým vedoucím a implementační agenturou o průběhu projektu.

E) Ohodnocení projektu

V této fázi kontrolujeme, zda-li je v projektu obsaženo vše, co je třeba k dosažení jeho cílů a k dosažení očekávaných vlivů na ekonomiku, životní prostředí aj.

F) Vyjednávání a rozhodnutí

Máte dokončený kompletní projekt připravený k odevzdání. Před odevzdáním je ale vhodné udělat ještě dva kroky :

- Finální jednání s nositeli zájmů.
- Podpis dohod o všech finančních záležitostech týkajících se projektu.

Používejte kontrolní seznamy a formuláře. Je to standardní a transparentní postup jak zajistit, aby všichni věděli co mají dělat, jaká je jejich odpovědnost a jaké zajištění.

Realizace projektu

A) Organizace projektu

Projekty jsou o řízení nehomogenních skupin. Většinou pracujeme s lidmi z různých organizací, není zde tudíž možné postupovat systémem úkol – kontrola, musíte objasňovat a vyjednávat.

1. Struktura řízení projektu

Každý projekt potřebuje vhodnou strukturu, která musí kombinovat úlohu rozhodovací (rada, zastupitelé, manažeři úřadu) s úlohou expertní (poradci, specialisté) a dalších nositelů zájmů (občané, vyšší úřady, podnikatelé, banky aj.).

2. Sestavení projektového týmu.

Projektový tým je otevřená skupina, někteří pracují na celém projektu, někteří se podílejí jen na některých částech.

Důležité je:

- definování vztahu mezi členy týmu a vedoucím projektu za pomoci seznamu úkolů,
- řízení zapojování pracovníků do projektu,
- pravidla účinného delegování,
- pravidla komunikace projektového týmu, porady, emaily apod.

Základem úspěšné realizace je mít předem určený kvalitní projektový tým v čele s vedoucím projektu a manažerem. Při přípravě projektového týmu nezapomeňte na administrativní a účetní stránku projektu. Monitorovací a hodnotící zprávy mají své náležitosti a budete je muset zpracovávat již v průběhu projektu. Účetnictví je nutné vést odděleně a týkají se jej i pravidelné monitorovací zprávy. Celková administrativa v projektu obvykle tvoří až třetinu nákladů a času.

B) Každodenní řízení projektu

1. Kontrolní seznam – co se skrývá pod každodenním řízením projektu.

- Zvládání termínů a časového postupu projektu
- Řízení rozpočtu
- Upravování projektu ve vztahu k vývoji potřeb - reaktivní projekt
- Z výše uvedeného plyne nutnost řízení změn
- Řízení rizik
- Komunikace o projektu pro zachování zájmu nositelů zájmů (řídící rady a výbory)
- Interní komunikace projektového týmu
- Měření výkonů, kvality
- Nakupování externích služeb
- Dokumentace, psaní průběžných zpráv o realizaci
- SW prostředky (MS Project, Excel atd.)

2. Management jakosti v projektech – důležitý, přesto někdy podceňovaný!

- Dokumentace
- Shoda mezi projektovým plánem a realitou (termíny, vstupy, výstupy, rozpočet, indikátory aj.)
- Řízení a dokumentace změn (projednaná se všemi nositeli zájmů a implementační agenturou)

3. Nakupování externích služeb pro projekt (procurement)

Nakupování pro projekty se musí řídit platnými pravidly Evropské unie. Musíme se zabývat procesní charakteristikou nákupu, směrnicemi pro nákup, akvizicí a výběrem dodavatelů, logistikou procesů, závazkovými vztahy v přípravě a realizaci projektů.

Realizace projektů dotovaných z EU se řídí smlouvou mezi nositelem a implementační agenturou a příručkou pro příjemce podpory.

Monitoring

Monitoring není pouhou kontrolou, ale je to manažerský nástroj, kterým implementační agentura pomáhá postupu projektu. Cílem je identifikovat potencionální problémy ještě než nastanou a navrhnout vhodné korekce (viz. řízení rizik a řízení změn). Výhodou monitoringu je také transfer manažerského know-how mezi monitorovanými projekty zprostředkovaný hodnotiteli.

Dohled (monitoring) se zaměřuje na tyto faktory:

- Je projekt skutečně realizován?
- Vykazuje projekt pokrok (aktivity) tak, jak je plánováno?
- Budou cíle (indikátory) projektu naplněny?

Dohled se zaměřuje na technické plnění projektu (aktivity a indikátory) a finanční plnění projektu (čerpání rozpočtu).

Pokud se zjistí, že realizace vykazuje odchylky od plánu, je vhodné přijmout korekční zásahy na přizpůsobení postupu požadavkům plánu, navrhnout změny časového plánu, je-li to nezbytné, přizpůsobit zdroje apod.

Zhodnocení

Uzavření projektu je doba po skončení samotné realizace. I když je projekt úspěšně dokončen (plánované výstupy dosaženy, výsledky splněny, cíle naplněny, vše v souladu s rozpočtem a harmonogramem), čeká Vás ještě sepsání závěrečných zpráv a uzavření účetnictví. Součástí každého projektu je obsahový i finanční audit. Tato fáze obvykle trvá jeden měsíc a je poměrně finančně náročná. Udržitelnost a dopady projektu se posuzují ještě půl roku po skončení projektu. Vaší povinností bude uchovat pro případnou zpětnou kontrolu finanční doklady a záznamy o výstupech projektu plných pět let po jeho uzavření.

Dobrý projekt je dobrý i proto, že ho realizační tým „umí prodat“. To znamená :

- Zhodnocení, využití, přínos pro navrhovatele i koncového uživatele
- Zhodnocení nabytých znalostí (výstupem může být „manuál dobrých praktik“)
- Princip „project management cycle“ ukončení projektu generuje náměty pro nové projekty
- Zakotvit kulturu projektu v organizaci (veškeré granty v budoucnosti budou zpracovány tímto způsobem)
- Úspěšný závěrečný audit (oprávněnost čerpání a správnost vykazování)

VI. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Domníváme se, že nejlepší inspirací pro předkladatele projektů mohou být dřívější úspěšné projekty. Proto jsme se rozhodli jich zde několik představit. Společným znakem těchto projektů je fakt, že byly úspěšně schváleny výběrovými komisemi k financování a byly realizovány v našem kraji.

Projekt „Ruku v ruce“

Projekt "Ruku v ruce" realizovalo občanské sdružení FIDES, které bylo založeno v roce 1995 při Střední odborné škole a Vyšší odborné škole AHOL se sídlem v Ostravě-Vítkovicích. Členskou základnu tvoří především studenti, učitelé a příznivci těchto škol. Svou činnost sdružení zaměřuje zejména na využívání volného času mládeže a předcházení negativním jevům, jako jsou drogová závislost, kriminalita apod.

Česko-polský projekt "Ruku v ruce" byl finančně podpořen částkou 29.748 EUR ze Společného fondu malých projektů regionu Silesia v rámci programu Phare CBC. Svou finanční, ale i obsahovou náročností patří bezesporu k největším projektům financovaným z tohoto fondu. Partnerem sdružení v tomto projektu je Zespół szkół gastronomiczno-hoteliarskich ve Wiśle. Projekt byl realizován v průběhu celého roku 2005. Skládal se z mnoha různorodých aktivit, jako jsou např. jazyková olympiáda, společný lyžařský kurz a letní sportovní tábor českých a polských studentů, běh Terryho Foxe, volejbalový turnaj, barmanský kurz, známá gastronomická soutěž AHOL CUP 2005, společná pedagogická rada českých a polských vyučujících. Nescházely ani společenské akce, jako jsou reprezentační ples či slavnostní vyřazení studentů. Všechny akce byly zachyceny v kalendáři pro rok 2006, který byl vydán v závěru projektu.

Projekt "Společné kroky do Evropy"

Ucelený program spolupráce českých a polských škol **měst Hradec n/Moravicí (okres Opava)** a Baborów (Polsko) byl podpořen v rámci Společného fondu malých projektů Euroregionu Silesia z programu Phare CBC a byl realizován v letech 2001 a 2002.

Projekt "Příroda bez hranic"

Zapojení českých a polských dětí do studia příhraniční krajiny s cílem navrhnout biokoridory nerespektující státní hranice bylo cílem projektu Příroda bez hranic, který byl realizován sdružením NATURA Opava - Czech Republic. I v tomto případě šlo o malý neinvestiční projekt, který byl podpořen ze Společného fondu malých projektů Phare CBC 1999 Euroregionu Silesia. Projekt byl realizován v průběhu roku 2001.

ODKAZY

Oblast rozvoje lidských zdrojů:

<http://www.esfcr.cz/07-13>

http://www.esfcr.cz/files/clanky/107/dobra_praxe.pdf

SF obecně:

<http://www.strukturalni-fondy.cz/>

Projekty přeshraniční spolupráce:

<http://www.cz-pl.eu/>

<http://www.sk-cz.eu/>

Evropské vzdělávací programy:

<http://www.mladezvakci.cz/>

<http://www.mladezvakcii.sk>

<http://www.naep.cz/>

<http://www.etwinning.cz/>

<http://www.saaic.sk/llp>

INFORMAČNÍ ZDROJE:

- [1] <http://www.strukturalni-fondy.cz>
- [2] <http://www.mpsv.cz>
- [3] <http://www.mmr.cz>
- [4] <http://www.mpo.cz>
- [5] <http://www.kr-moravskoslezsky.cz>
- [6] Příručka pro žadatele pro jednotlivé OP (OPPS ČR-SR, OP VK, ROP aj.)
- [7] Slovník soudržnosti EU, MMR ČR
- [8] SROP – krok za krokem
- [9] Projekty EU - metodika
- [10] Metodická příručka pro zpracovatele - Analýza nákladů a přínosů
- [11] Využití bankovních úvěrů při financování projektů podpořených ze Strukturálních fondů EU
- [12] Finanční aspekty strukturální pomoci EU
- [13] Návrh NRP ze dne 31.1.2006 -MMR
- [14] Materiály z EU Office České spořitelny
- [15] <http://europe.eu.int>
- [16] www.mepco.cz
- [17] www.euroskop.cz
- [18] <http://www.crr.cz/index.php?menu=408>